

ICT-Deskundigen: Raming Rekenkamer veel te laag

De ICT-problemen bij de overheid zijn 'substantieel' maar geen miljarden groot, aldus de Algemene Rekenkamer. Deskundigen betwijfelen dit.

Vincent Dekker

Te hoge ambities, te veel extra wensen, te weinig informatie over de voortgang. Dat zijn de belangrijkste redenen waarom automatiseringsprojecten bij de overheid geheel of gedeeltelijk mislukken.

Die conclusie trekt de Algemene Rekenkamer, een onafhankelijke controleur van de overheid, in een eerste rapport over ICT-projecten bij de overheid. De Rekenkamer roept

ministers en parlementsleden op ICT niet als een soort wondermiddel te beschouwen waarmee alle problemen zijn op te lossen. Ook moeten politici zich realiseren dat politieke deadlines fataal kunnen zijn voor een project als dat technisch of organisatorisch gewoon niet binnen de gewenste termijn te realiseren is. Mede daarom moet onderweg een project bijgesteld kunnen worden en moet zelfs van meet af aan rekening worden gehouden met het mislukken ervan.

De overheidscontroleur geeft vier aanbevelingen om greep te krijgen op ICT-projecten. Ten eerste moet er meer kennis over ICT zijn, zodat ministers en Tweede Kamer een waardige gesprekspartner kunnen zijn bij ICT-leveranciers. Daarnaast

moeten projecten gefaseerd worden besloten en uitgevoerd. Pijnlijk voor de overheid is het advies om 'plannen goed te onderbouwen'. En tenslotte moeten projecten heroverwogen en gestaakt kunnen worden.

De Rekenkamer komt tot een veel lagere inschatting van het geld dat met (gedeeltelijk) mislukte projecten is gemoeid. Het bureau baseert zich op cijfers van het CBS, en stelt dat de hele overheid in 2004 2,1 miljard euro aan automatisering uitgaf en dat het Rijk daarvan een half miljard uitgaf. Dan kunnen de falende projecten geen 4 tot 5 miljard per jaar kosten, zoals hoogleraren in juni in *Trouw* zeiden te vrezen.

Jos Hessels (CDA), die gisteren een meerderheid wist te vinden voor zijn verzoek om een parlementair onder-

zoek naar de ICT-problemen, denkt „dat de definitie die het CBS hanteert niet breed genoeg is”. Iets dergelijks moet volgens informaticahoogleraar Chris Verhoef inderdaad het geval zijn, want alleen al de Belastingdienst zegt per jaar bijna 400 miljoen aan ICT uit te geven. Bij enkele andere ministeries gaat het eveneens om honderden miljoenen per jaar.

Abraham de Kruijf, ICT-adviseur voor onder meer de overheid, denkt dat de Rekenkamer de belangrijkste reden voor falende projecten nog niet heeft gevonden. „Men zoekt de oplossing nog veel te veel bij de ICT zelf. Maar ICT-problemen los je op door eerst de omgeving te bestuderen. Kijk niet naar wat ICT kan leveren, maar naar welke hulp mensen bij hun werk nodig hebben.”

Een ingewijde die vanwege zijn functie anoniem wil blijven, stelt het nog iets harder: „Dit rapport lijdt aan hetzelfde probleem als de projecten die men heeft geanalyseerd. De Rekenkamer heeft zelf te weinig IT-kennis om de problematiek te kunnen begrijpen. Van de vier adviezen zijn er drie zelfs contraproductief. Ze worden al lang opgevolgd en hebben bezwezen niet te werken.” Wel is hij het er mee eens dat er meer ICT-deskundigheid bij de overheid moet zijn.

Ook volgens deze ingewijde onderschat de Rekenkamer de werkelijk kosten. Zo worden 'substantiële' personeelskosten vaak niet in projecten verantwoord. „Ik heb wel eens van betrokkenen gehoord dat ze bewust kosten onzichtbaar maken om overschrijdingen acceptabel te maken.”